

REGEERAKKOORD: landbouw blij, natuur verdrietig

Reikhalzend werd er naar uitgekeken en op de Dag van de Duurzaamheid presenteerde het kabinet dan eindelijk het nieuwe regeerakkoord. We zetten hier de belangrijkste afspraken uit dit akkoord op een rij waar die een raakvlak hebben met het landelijk gebied. En geven het commentaar van maatschappelijke organisaties op de voorgenomen plannen.

Door **Redactie**

Regeerakkoord: "Nederland is de tweede voedselexporteur ter wereld. Onze agro-foodsector kan een belangrijke bijdrage leveren aan een duurzame voedselvoorziening voor de groeiende wereldbevolking. Het beleid is erop gericht dit potentieel te benutten, binnen de geldende natuur- en milieunormen. Innovatie en ondernemerschap zijn daarbij cruciaal, net als aandacht voor de continuïteit van gezinsbedrijven die een grote rol spelen in de sector."

Dit is tekst waar LTO Nederland blij van wordt: "Het nieuwe kabinet ziet de kracht van de agrarische sector," zegt voorzitter Marc Calon. De landbouworganisatie is in het algemeen gesproken positief over het gepresenteerde regeerakkoord. Calon: "Het is een regeerakkoord dat ons op veel punten past."

NATUUR

Regeerakkoord: "We spannen ons in voor herstel en behoud van de Nederlandse natuur."

"Onze agrofood-sector kan een belangrijke bijdrage leveren aan de voedselvoorziening van de wereldbevolking"

De groene organisaties zijn minder positief. Vogelbescherming Nederland reageert fel op de belangrijkste zinsneden over natuur: "Terwijl het hele akkoord vol staat met uitwerkingen en beleidsvoornemens is er juist op dit punt niks te vinden over hoe we dit herstel en behoud van die Nederlandse natuur voor elkaar kunnen krijgen. Ook al gaan tal van soorten waarvoor Nederland van wereldbelang is, zoals grutto en scholtekster, keihard achteruit, onze toekomstige

regering beperkt zich tot het absolute door Europa gestelde minimum.

Sterker nog, de regering is nogal veel plan om juist het tegendeel te bereiken. Terwijl de intensieve landbouw een hoofdoorzaak is van de achteruitgang van ooit gewone soorten van het boerenland, is er geen woord vuil gemaakt aan hoe de landbouw natuurvriendelijk, of deftig gezegd natuurinclusief, gemaakt kan worden."

De natuurorganisaties wijzen erop dat Nederland met dit regeerakkoord de internationaal afgesproken doelstellingen om de achteruitgang van biodiversiteit te stoppen niet haalt.

Het nieuwe kabinet geeft in het regeerakkoord aan dat ze juist wil voorkomen dat internationale doelen niet worden gehaald: "Niet tijdig voldoen aan EU-normen dwingt tot hard ingrijpen, met soms vergaande consequenties voor individuele bedrijven. Dat willen we voorkomen door samen met de sector te inventariseren wat de langetermijntopgaven zijn en gezamenlijke actieplannen op te stellen. De versterking van de kringloop-

LTO Nederland @LTONederland · 3 u
Kabinet erkent de kracht van boeren en tuinders. Geeft vertrouwen in de toekomst. lto.nl/actueel/Nieuws... #regeerakkoord #Kabinet

1 12 2

Henk Baas @Henk_Baas · 7 u
Het woord landschap komt drie keer voor in #regeerakkoord: medialandschap, politieke landschap en bankenlandschap.

4 42 41

Alex Datema heeft gereageerd
Sander Thuis @SanderThuis · 8 u
Heugelijk nieuws: Regering investeert 75 miljoen in bedrijfsopvolging gezinsbedrijven en innovatie #regeerakkoord @NAJKtweets

11 9

IVN Natuureducatie @IVNNederland · 5 u
Gezamenlijke natuurorganisaties rondt teleurgesteld in het vandaag gepresenteerde regeerakkoord: ivn.nl/nieuws/vertrou... #regeerakkoord

31 9

Vogelbescherming NL @vogelnieuws · 4 u
Als antwoord op @Rabbitbas @MdeVriesnature
Het 'groenste regeerakkoord ooit' heeft bitter weinig aandacht voor natuur. Dat vinden we teleurstellend ondanks de lichtpuntjes.

1 1

Vertrouwen in de toekomst

Regeerakkoord 2017 – 2021

VVD, CDA, D66 en ChristenUnie

10 oktober 2017

Wereld Natuur Fonds @wnfnederland · 7 u
Mooi motto van de 4 partijen, maar we missen 1 woordje... #regeerakkoord

2 83 94

landbouw en de dalende bodemvruchtbaarheid worden hierin meegenomen.”

De oplossingen zoeken de regeringspartijen dus vooral in de samenwerking met de landbouwsectoren. Er zal niet snel naar nieuwe regelgeving worden gegrepen, zo blijkt ook uit de volgende passage: “Nationaal beleid is er op gericht om zo efficiënt mogelijk aan de Europese eisen te voldoen. Een gelijkspelveld tussen producenten in de verschillende EU-landen vereist dat er zo min mogelijk zogeheten ‘nationale koppen’ op Europese regels zijn.”

Dit gaat LTO nog niet ver genoeg. De organisatie richt de schijnwerpers op de woorden ‘zo min mogelijk’. Marc Calon: “Net als het kabinet zijn we voor een gelijk speelveld, voor ons betekent dat geen enkele nationale kop op EU-wetgeving.”

SAMENWERKING IN KLIMAATBELEID

Ook voor het klimaatbeleid zoekt het nieuwe kabinet de oplossing in een gezamenlijke verantwoordelijkheid met de sector: “Ten opzichte van het emissiepad bij ongewijzigd

beleid moeten de broeikasgasemissies uit de landbouw in 2030 met 3,5 Mton afnemen. Het kabinet zal met de sector in gesprek gaan over de invulling hiervan. Daarbij hebben technische maatregelen (mestverwerking, voedselmix, kas als energiebron, etc.) de voorkeur boven volumebeperkende maatregelen.”

Dat spreekt LTO Nederland aan. Marc Calon: “Met deze aanpak daag je agrarisch ondernemers uit om via innovatie en aanpassen van de eigen bedrijfsvoering en innovatie in stal-systemen een stevige bijdrage te leveren aan de maatschappelijke doelen. Dat past ons.” Ondanks dat er geen voorkeur is voor volumebeperkende maatregelen, komt er wel een regionale sanering van de varkenshouderij. Het regeerakkoord: “Het laatste decennium zijn we in Nederland geconfronteerd met de gezondheids- en leefomgevingsrisico’s in gebieden met een zeer hoge veedichtheid. Die kunnen en willen we niet negeren. Het kabinet zal met de sector en de betreffende provincies bezien hoe we deze problematiek kunnen aanpakken. In samenwerking met de provincies (met name Noord

Brabant) wordt bezien hoe een warme sanering van de varkenshouderij in belaste gebieden kan worden vormgegeven. Het rijk reserveert hiervoor financiële middelen.” LTO Nederland begrijpt dat dit nodig is, maar zal het proces nauwgezet volgen: “We zien de noodzaak dat in de overbelaste gebieden de hinder die omwonenden ervaren van de varkenshouderij opgelost wordt. Hoe dat proces er gaat uitzien, is een vraag.”

REGIONALE AANPAK

Het kabinet zoekt niet alleen de samenwerking met landbouw, maar ook met regionale partijen. Zij moeten een rol spelen in de aanpak van de bodemdaling, de klimaatopgaven, de Nitraatrichtlijn en het agrarisch waterbeheer:

“Voor het tegengaan van methaanuitstoot in de landbouw wordt er in samenwerking met waterschappen en betrokken boeren geëxperimenteerd met flexibel peilbeheer, en verder onderzoek naar onderwaterdrainage en praktijkonderzoek naar daling methaanemissie mestopslagen.

In het regeerakkoord is weinig aandacht voor landschap, er wordt één zin aan gewijd.

In samenwerking met boeren wordt in de directe omgeving van Natura 2000-gebieden bekeken of agrarisch natuurbeheer een bijdrage kan leveren aan minder intensief landgebruik en daarmee aan de klimaatopgave en natuurherstel. Het kabinet gaat betrokken boeren hier dan voor compenseren en benut daarbij alle mogelijkheden van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB).

Het zesde actieprogramma Nitraatrichtlijn zal worden uitgevoerd. Regionaal maatwerk voor de aanpak van wateroverlast, waterkwaliteit en zoetwatergebruik is mogelijk om tegen minimale maatschappelijke kosten aan de eisen van de Nitraatrichtlijn te voldoen.

Ten behoeve van de 2027-doelen van de Kaderrichtlijn Water maakt het kabinet afspraken met de decentrale overheden over de ondersteuning van het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW)."

Deze benadering sluit aan bij de wensen van de Unie van Waterschappen. Voorzitter Hans Oosters van de Unie reageert

“Het kabinet benut GLB-middelen voor agrarisch natuurbeheer rond Natura 2000-gebieden”

als volgt: “Regionaal maatwerk spreekt ons aan en ook de geboden experimenteerruimte. Maar onze wens is dat het wel concreet wordt ingevuld zodat we resultaat behalen.”

Ook de landeigenarenorganisatie FPG is te spreken over deze passage in het regeerakkoord. De organisatie benadrukt dat regionaal maatwerk cruciaal is.

GLB

Het kabinet neemt ook een voorschot op het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid na 2020: “Het GLB moet minder gericht worden op inkomensondersteuning en meer op innovatie, duurzaamheid, voedselzekerheid en voedselveiligheid. Daarnaast moet het GLB samenwerking tussen landbouwers faciliteren en bijdragen aan de crisisbestendigheid van de sector. Met deze focus kan ook de verkleining van het GLB-budget door de Brexit worden opgevangen.”

Ook hier herkent LTO Nederland zich in: “Dat is precies de lijn die we als LTO Nederland voorstaan.”

Vereniging Natuurmonumenten leest de tekst met een groene bril. Dit is de interpretatie van de natuurbeheerder: “Europese landbouwsubsidies verschuiven van inkomenssteun naar de versterking van natuur en landschap. Boeren die ondernemen met zorg voor natuur krijgen daarvoor financiële steun.”

In Europees verband is er al een regeling voor jonge boeren die het agrarisch bedrijf

“Het nieuwe kabinet ziet de kracht van de agrarische sector”, stelt LTO-voorzitter Marc Calon

willen overnemen. Daar doet het kabinet nog wat bij: “Er komt een bedrijfsovernamefonds waaruit jonge boeren worden ondersteund om de overname van het gezinsbedrijf en investeringen in innovatie te financieren.”

De vlag gaat uit bij het Nederland Agrarisch Jongeren Kontakt: “Het NAJK is opgetogen over het voorstel in het regeerakkoord om 75 miljoen vrij te maken voor jonge boeren en tuinders. De jarenlange lobby van NAJK voor extra ondersteuning na opvolging van agrarische bedrijven is succesvol gebleken.” De agrarische jongeren pleiten al langer voor betere steun bij bedrijfsovername en verdere ontwikkeling. Momenteel heeft slechts 40% van de agrarische bedrijven een bedrijfsopvolger.

LANDSCHAP

De aandacht voor het Nederlands landschap in het regeerakkoord is beperkt. Er staat één zin over in: “Het beschermen van belangrijke open ruimtes zoals het Groene Hart, de Waddenzee en de Veluwe blijft een

belangrijk onderdeel van het nationaal ruimtelijk beleid.”

Marc van den Tweel van Natuurmonumenten reageert: “Het is uitstekend dat er aandacht is voor unieke landschappen zoals de Veluwe, maar hoe zit het met al die andere landschappen die ons land zo mooi en uniek maken?”

WATER

Het regeerakkoord stelt over het nationale waterbeheer: “De uitvoering van het Deltaprogramma wordt voortgezet. Meer dan ooit zal daarbij de nadruk worden gelegd op klimaatbestendig en waterrobuust inrichten van Nederland.”

De Unie van Waterschappen is tevreden met dit voornemen, Hans Oosters: “Om gesteld te staan voor het weer van morgen moeten we alle zeilen bijzetten. Klimaatverandering duldt geen uitstel. Als waterschappen zien we de effecten, zoals wateroverlast en droogte, fors toenemen.” Natuurmonumenten vestigt in dit kader graag de aandacht op projecten waar

OVERIGE RELEVANTE PASSAGES UIT HET REGEERAKKOORD

“Het kabinet komt vooruitlopend op de invoeringswet met een eerste Nationale Omgevingsvisie (NOVI). Het kabinet komt in deze NOVI met kaders voor de bescherming van de nationale belangen.

De programmatische aanpak stikstof (PAS) wordt voortgezet, maar wordt zo nodig aangepast naar aanleiding van de uitspraken van het Europees Hof.

Het topsectorenbeleid, gericht op samenwerking van bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheid zal sterker worden gefocust op de economische kansen die de volgende drie grote maatschappelijke thema's bieden: energietransitie/duurzaamheid; landbouw/water/voedsel; en quantum/hightech/nano/fotonica.

Het kabinet zal een vergelijkend onderzoek uitvoeren naar de manier waarop EU-lidstaten de verschillende richtlijnen (NEC-richtlijn, Kaderrichtlijn Water, Vogel- en habitat Richtlijn, etc.) hebben geïmplementeerd.

We ondersteunen initiatieven die de verbinding tussen boer en burger versterken, zoals city-landbouw en de verkoop van streekproducten op de boerderij. Het beleid ten aanzien van nationale parken wordt voortgezet.”

zowel natuur als water bij gebaat zijn. Marc van den Tweel: “In veel gebieden zien wij kansen om klimaatmaatregelen te combineren met spectaculair natuurherstel, zoals de Marker Wadden. Maar ook in het Groene Hart kan duurzame landbouw en natuurherstel ervoor zorgen dat bodems niet meer dalen en klimaatdoelen worden gehaald. Kabinet, laat deze kansen niet liggen!”